

היום נלמד בעזרת ה':

נדרים דף פו

למדנו בעמ' הקודם שרב הונא בריה דרבי יהושע מתרץ שבאמת שמואל סובר שאדם לא יכול לאסור על חבירו דבר שלא בא לעולם, אלא כאן מדובר שהאשה אמרה 'יקדשו ידי לעושיהם', דהיינו שהקדישה את ידיה עצמם לבורא ובכך אסרתם על בעלה, וכיון שהידיים עצמם נמצאות בעולם לכן זה נחשב שאסרה דבר שבא לעולם. הגמ' הקשתה על כך וכי אם היא אמרה כך (= 'יקדשו ידי לעושיהם') חל ההקדש, והרי ידיה משועבדות לבעלה? הגמ' תירצה שמדובר שאמרה שיקדשו ידיה לאחר שתתגרש מבעלה.

קושיא: השתא מיהת לא מגרשה וכו': והרי היא עדיין אינה מגורשת ואיך יועיל שתקדיש את ידיה לאחר שתתגרש, והרי כעת היא עדיין משועבדת לבעלה וזה נחשב שהיא מקדישה דבר שלא בא לעולם?

תירוץ: אמר רבי אילא: למרות זאת היא כן יכולה כעת להקדיש את ידיה לאחר שתתגרש, והראיה - שהרי האומר לחבירו 'שדה זו שאני מוכר לך כעת, לאחר שאני יחזור ויקנה אותה ממך היא תהיה מוקדשת' השדה אכן תהיה מוקדשת לאחר שיחזור ויקנה אותה ממנו, וכמו כן האשה יכולה להקדיש כעת את ידיה לאחר שתתגרש.

רבי ירמיה דוחה: אין המקרים דומים, שבשהוא מוכר את השדה היא עדיין ברשותו ולכן הוא יכול להקדיש אותה לאחר שיחזור ויקנה אותה, אבל האשה אין באפשרותה להקדיש כעת את מעשה ידיה שהרי היא משועבדת לבעלה.

הא לא דמי אלא לאומר לחבירו שדה זו שמכרתי לך וכו': אלא זה דומה לאומר לחבירו 'שדה זו שכבר מכרתי לך, לאחר שאני יחזור ואקנה אותה ממך היא תהיה מוקדשת', ובמקרה כזה בוודאי שאין השדה תהיה מוקדשת שהרי היא כבר אינה ברשותו, וא"כ נשארה הקושיא איך האשה יכולה להקדיש כעת את ידיה לאחר שתתגרש.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

רב פפא דוחה את דברי רבי ירמיה: מי דמי וכו'? אין זה דומה למקרה שהביא רבי ירמיה, לפי שלאחר שמכר את השדה לחבירו כבר אין השדה ברשות המוכר כלל, לא גוף השדה ולא פירותיה, אבל אשה הגוף שייך לה אלא שמעשה ידיה משועבדים לבעל, ולכן אשה כן יכולה להקדיש כעת את ידיה לאחר שתתגרש.

הא לא דמי אלא לאומר לחבירו שדה זו שמשכנתי לך וכו': אלא זה דומה לאומר לחבירו 'שדה זו שמשכנתי לך בחוב שאני חייב לך, לאחר שאני יחזור ויפדה אותה ממך (= שאחזיר לך את החוב) היא תהיה מוקדשת', ובמקרה כזה ההקדש חל, לפי שגם כשהיא ממושכנת לחבירו היא שייכת לו (= לבעל השדה), ולכן הוא יכול להקדישה לאחר שיפדה אותה, וכמו כן האשה יכולה להקדיש את ידיה לאחר שתתגרש כיון שגופה נמצא ברשותה.

רב שישא בריה דרב אידי דוחה את דברי רב פפא: מי דמי וכו'? אין זה דומה למקרה שהביא רב פפא, לפי שהממשכן את שדהו לחבירו יכול בכל רגע להחזיר את החוב ולפדות אותה ולהחזירה לרשותו, ולכן יכול להקדישה, אבל אשה אין בידה להתגרש (= בעלה יכול לגרש אותה אבל היא אינה מגרשת את בעלה), ולכן אינה יכולה להקדיש כעת את ידיה לאחר שתתגרש.

הא לא דמי אלא לאומר לחבירו שדה זו שמשכנתי לך לעשר שנים וכו': אלא זה דומה לאומר לחבירו 'שדה זו שמשכנתי לך לתקופה של עשר שנים, לאחר שאני יחזור ויפדה אותה ממך היא תהיה מוקדשת', ובמקרה כזה היא ההקדש חל למרות שבעת אינו יכול לפדותה (= שהרי היא ממושכנת לחבירו לעשר שנים), וכמו כן האשה יכולה להקדיש את ידיה לאחר שתתגרש בעתיד.

רב איש דוחה את דברי רב שישא: מי דמי וכו'? אין זה דומה למקרה שהביא רב שישא, לפי שהממשכן את שדהו לעשר שנים יש לְמַשְׁכֵּן דבר קצוב, ולאחר עשר שנים השדה תחזור לבעלים, ולכן הוא יכול להקדישה כעת, אבל לאשה אין זמן קצוב שלאחר מכן היא תתגרש, שהרי יתכן שלא תתגרש לעולם, ולכן אינה יכולה להקדיש כעת את ידיה לאחר שתתגרש. וא"כ נשארה הקושיא איך האשה יכולה להקדיש כעת את ידיה לאחר שתתגרש?

אלא אמר רב אשי: שמואל אכן סובר שאדם לא יכול להקדיש דבר שלא בא לעולם, וכאן מדובר שאמרה 'יקדשו ידיים לעושיהן' וידיה בעולם (כפי שאמר רב הונא בריה

דרב יהושע). ואפילו שידיה משועבדות לבעלה, לקונם יש כח להפקיע את השעבוד. משום שקונם דומה להקדש של 'קדושת הגוף' המפקיע מידי שעבוד. [גם קונם וגם קדושת הגוף אי אפשר לפדותם מהקדושה שלהם ולכן הם מפקיעים את השעבוד, אבל קדושת דמים שיש לה פדיון אינה יכולה להפקיע מידי שעבוד].

הקדש חמץ ושחרור מפקיעין מידי שעבוד:

הקדש: הקדוש 'בקדושת הגוף' כגון בהמה שהוקדשה לקרבן, אפילו שבשעה שהקדישה בעליה כבר היתה משועבדת קודם לכן להלוואה (= שעשה הבעלים את הבהמה 'אפותיקי' שאם לא יפרע את חובו יגבה המלוה את הכסף מהבהמה) - ההקדש מפקיע את השעבוד, ואם אחר כך לא יפרע הלווה את חובו, לא יוכל המלוה לגבות אותו מהבהמה הקדושה.

חמץ: גוי שהלוה כסף לישראל לפני פסח, ונתן לו הישראל משכון חמץ (ולא לקחו הגוי לביתו), וכשהגיע זמן הפירעון לאחר הפסח לא פרע הישראל את חובו – אסור החמץ בהנאה, משום שאיסור החמץ הפקיע את השעבוד של הגוי.

ושחרור: אדם שלוה כסף מחבירו ומישכן את העבד שלו למלווה עבור החוב (שעשאו 'אפותיקי' אם לא יפרע לו כנ"ל בבהמה), ולאחר מכן שחרר הלווה את העבד – השחרור הפקיע את השעבוד.

קושיא: אי הכי: אם כך מדוע אמר רבי יוחנן בן נורי שיפר את הנדר של אשתו שמא יגרשנה, והרי הנדר חל באופן מיידי?

תירוץ: תני ועוד שמא יגרשנה: כלומר א. הוא צריך להפר לה כי הנדר מפקיע מידי שעבודו של הבעל. ב. וגם אם תרצה לומר שחכמים נתנו כח חזק כל כך לבעל עד שהפכו את מעשי ידיה של אשתו כאילו הם קנויים לו לגמרי וממילא הנדר לא יכול לחול בהם – עליו להפר לה מחשש שמא יגרשנה.

משנה: נדרה אשתו וסבור שנדרה ביתו: בגלל שבאו ואמרו לו 'ביתך נדרה' והפר לה - הרי זו הפרה בטעות ואינה מועילה לנדר של אשתו והוא צריך לחזור ולהפר לה. והוא הדין אם קיים לה הרי זה קיום בטעות כנ"ל.

נדרה בניזיר: אשתו קיבלה על עצמה נזירות, ובאו אומרו לו שהיא אסרה על עצמה דבר בלשון קרבן (דהיינו 'נדר' שהוא בלשון 'קונם' שהוא כינוי 'לקרבן') - והפר לה את הנדר, אין זו הפרה לנזירות.